

حمایت از کارگران افغانی، دفاع از حرمت انسانی طبقه کارگر است (مصاحبه ای با دو تن از کارگران افغانی در ایران)

سایت شورا

بیست یکم آبان ماه هشتاد و پنج

از ششم آبان ماه طرح ضربتی اخراج کارگران افغانی از ایران آغاز شده است. این طرح در ادامه سیاستهایی است که تقریباً هر ساله دولت ایران بر علیه کارگران افغانی بکار می بندد. این کارگران در ایران بصورت برده واری در بی حقوقی مطلق مشغول بکارند، آنان نه دستمزد مناسبی دریافت میکنند و نه از ذره ای حقوق قانونی نا چیز موجود در ایران بهره مند هستند. هر زمان که سرمایه داری ایران در پی توجیه وضعیت مشقت بار کارگران ایرانی بر آمده است، بلافاصله بر روی اخراج کارگران افغانی بمنابۀ عامل بیکاری کارگران ایرانی انگشت گذاشته و در این راستا همه امکانات خود را از قبیل ادارات کار، نیروی انتظامی و خانه کارگر (به عنوان ابزار تحمیق کارگران)) بکار گرفته است. با اینحال به نظر میاید که امسال دولت ایران جدی تر از همیشه میخواهد طرح اخراج کارگران افغانی را به اجرا بگذارد. ما در سایت شورا در راستای حمایت و همبستگی با کارگران افغانی، به سراغ جمعی از آنان رفتیم و طی مصاحبه ای با دو تن از آنان، تلاش نمودیم تا اطلاعات بیشتری را از وضعیت موجود کارگران افغانی در ایران ((بویژه با توجه به طرح ضربتی اعلام شده)) بگیریم تا آنرا برای جلب حمایت از هم طبقه ای های افغان خود در اختیار افکار عمومی بگذاریم. ما امید داریم تا این گام کوچک ما به عنوان همدلی با کارگران افغانی، سر آغازی باشد برای یک همبستگی گسست ناپذیر و حمایت عملی از کارگران افغانی از طرف طبقه کارگر ایران.

شورا: دور جدید طرح و اجرای اخراج کارگران افغانی از کی شروع شده و اجرای آن به چه نحوی است؟
نجیب: این طرح به عنوان یک طرح ضربتی از ششم آبان ماه و با اعلام آن از تلویزیون شروع شده است. از ششم آبان ماه به این طرف ماموران اداره کار با همراهی نیروهای انتظامی ساختمان به ساختمان میگردند و آنهایی را که دستگیر میکنند روانه مرز کرده و صاحبکاران را نیز جریمه میکنند. البته این چیز جدیدی نیست و هر سال تقریباً تکرار شده است، منتها اینبار جدیتر است، همانطور که خود دولت اعلام کرده تا آخر آذر ماه قرار است تمام کارگران افغان را از ایران اخراج کنند. رفتار آنها با کارگران خیلی غیر انسانی است، نیروهای انتظامی با شدیدترین وجه ممکن با ما برخورد میکنند، توهین میکنند، کتک میزنند، گاهی برخی از آنان ..... ما را بر میدارند، بعد هم ما را راهی اردوگاه میکنند، در اردوگاه نیز رفتار بسیار توهین آمیز و بدی با ما دارند، حتی اجازه دستشویی رفتن نمیدهند، گرسنگی یکی دیگر از مسائلی است که در اردوگاه با آن مواجهیم.

شورا: کارگری را که سر ساختمان دستگیر میکنند، آیا به وی فرصت میدهند تا به منزلش رفته و وسایلش را جمع جور کند؟

نجیب: چند تا از بچه ها را که راهی اردوگاه کرده و رد مرزشان کرده بودند حتی اجازه نداده بودند که به خانواده شان نیز خبر بدهند یا پولی بردارند. عموماً آنها را با فحش و بد و بیراه می اندازندشان توی ماشین و راهیشان میکنند.

شورا: معمولاً دستگیر شدگان را چند روز در اردوگاه نگه میدارند؟

مصیب: بستگی دارد از ۶ روز تا ۱۰ و یا ۱۵ روز توی اردوگاه می مانند تا ظرفیتی که آنها میخواهند تکمیل شود، وقتی هم که میخواهند رد مرزمان بکنند با کلاغ پر از مرز عبورمان میدهند، این برخورد را بچه ها دیده بودند کسانی که آنجا بودند.

شورا: وقتی آنها را می برند اردوگاه، پولی نیز بطور رسمی از آنها بابت کارهای اداری و.. میگیرند؟

نجیب: آنها که چیزی نمیدهند تا پولی بگیرند، یک نان شب به شب میدهند و یک کمی سوپ، اگر باشد! غذای درست نمیدهند، اولاً کارگری که سر ساختمان دستگیر میشه، با لباس کار راهی اردوگاه میشه، چیزی ندارد، مثلاً کارگری را از توی چاه در آورده و نگذاشته بودند لباساشو بپوشه، با همان لباس کار رد مرز کرده بودند، آگه کسی هم پولی داشته باشه ازش .....

باز به چیز دیگه، همین که تلویزیون وقتی این را اعلام میکند که طرح ضربتی علیه کارگران افغانی و اخراج آنها در دستور قرار گرفته، نیروهای انتظامی و حتی سربازا همین که می بینند طرف قیافه اش به افغانی میخورده شروع میکنند به آزار و اذیت کردن، جیباشونو میگردند و هر چی .....، تازه منت میگذارند که ولش میکنند و یک بازار داغی میشود برای.....

شورا: مسئله تعویق دستمزدها توی ایران یه چیز عادی شده است، دستمزد کارگران ایرانی هم شش ماه به شش ماه پرداخت میشود، همانطور که میدونید این مسئله در مورد کارگران افغانی بیشتر صادق است، من خودم توی هر ساختمانی کار کرده ام شاهد این بوده ام که کارگر افغانی پیش کارفرما گاهی یکی دو میلیون هم دارد، معمولاً کارگرای افغانی فقط در حد خوراکشان که در حد نان بربری و چیزایی از این قبیل است از کارفرما پول میگیرند تا بلکه بتوانند پس اندازی بکنند، این پولها موقع دستگیری کارگر افغانی چی میشه؟

نجیب: همین طوره، کارگر افغانی میاد اینجا، کسی را ندارد، کسی را نمی شناسه و پولشو پیش صاحب کار میذاره، و حتی برخی از آنان که جای امنی برای نگهداری پولشان ندارند پول شان را پیش صاحب کار دوستشان میگذارند، به اندازه خرجشان پول پیش خودشان نگه میدارند تا موقع افغانستان رفتن بگیرند، توی این فاصله می بینی بگیر و ببند شروع میشود، دیگر این پولها می ماند پیش صاحبکار. بعداً معلوم نیست چه بلایی سرش بیاد، توی راه کشته بشه، بدلیلی نتونه بر گرده، اکثریت پولشان می ماند، تازه وقتی، گیریم که بر گردد، چه مدرکی داره ثابت کنه پولش پیش این آقاست، اگر طرف انسانیت داشت و پول داد که میدهد در غیر اینصورت کارگر افغانی دستش به هیچ جایی بند نیست چون نمیتواند ثابت کند.

شورا: ما شنیدیم که بعضی از کارفرماها اولش طی میکنند که جریمه برای شما افغانی ها پرداخت نخواهیم کرد. از اینرو اگر گرفتار شدید و جریمه ای در کار بود باید پیشاپیش مبلغی را پرداخت کنید تا اگر جریمه ای صورت گرفت از جیب خودتان پرداخت شود، و به این شرط کارگر افغانی را بکار میگیرند. این واقعیت دارد؟

نجیب: بله خیلی از بچه های ما جاهایی کار کرده اند و با آنها طی کرده اند که به شرطی سر کار قبولشان میکنند که اگر از اداره کار و یا ارگان دیگری آمدند و جریمه کردند این جریمه ها را باید شما بپردازید و یا از حساب شما کم

میکنیم، که تعدادی از روی ناچاری قبول میکنند و تعدادی هم که اینجا خانواده دارند قبول نمیکنند، آنهایی هم که قبول میکنند باید بطور مداوم نگرهبانی بدهند که اگر ماموران آمدند زود خودشان را جایی مخفی کنند تا آب از آسیاب بیافتد و اگر هم گیر بیافتند دیگر هر چه در طول سال کار کرده اند به هدر میرود، در واقع الان طوری است که کارفرماها از جریمه شدن ضرری نمی بینند چرا که پیشاپیش آنها را یا بطور نقدی در اول کار و یا با کم کردن از دستمزد کارگر دریافت میکنند.

شورا: دوستانی که از افغانستان می آیند به چه شکلی میایند و چقدر هزینه میکنند؟

مصیب: هزینه اش خیلی زیاد است، بیشتر از هزینه مالی هزینه جانی داره، اینها که میایند سمت زابل و زاهدان باید ایران را دور بزنند، باید کلی پول قایق بدهند، بعد بندر عباس میایند و بعد هم شیراز و تهران، و اگر زنده رسیدند شانس خودشان است، یعنی هیچ تضمینی وجود نداره که زنده به ایران برسند یا نرسند، هر اتفاقی برای این کارگرا بیافته کسی زیر سوال نمیره. شرایط افغانستان آنقدر سخته که کارگرا حاضرند این ریسکها را به جان بخرند، حتی با خانواده هایشان هم مشورت نمیکنند که با چه کسی میروند و چه جوری میروند. از خونه میزنن بیرون، از روی اجبار و گرسنگی همه ی این ناامنی ها را به جان میخرند، همه چی را تحمل میکنند، راه پیمایی های شبانه روزی، همین خواهر زاده من پریروز آمده، هشت شبانه روز توی راه بوده، شبها توی کوهها، توی این سرما و دویست هزار تومان هم ازش گرفته اند. در طول مسیر تعدادی هم گم میشوند و سرگردان، نهایت اینها دستگیر میشوند و همانجا دوباره دیپورت میشوند و حتی بعضی ها که نمی خواهند گیر بیافتند از گرسنگی و تشنگی جان میدهند، این سرنوشت همه آنهاست که بصورت غیر قانونی به ایران میایند.

شورا: کارگران افغانی از نظر محل زندگی در چه شرایطی زندگی میکنند؟

نجیب: زندگی چه عرض کنم. بشکل بسیار ابتدایی، اکثر جاهایی که سکونت دارند یا گاوداری بوده، یا طرف رودخانه و حواشی شهر و در آلودگیهای محل کار است. چون نمیتوانند خانه بهتری زندگی کنند، از کجا بیاورند پولش را تامین کنند، دستمزدهایی که این کارگرا میگیرند حتی هزینه خورد و خوراک را بشکل ابتدایی هم کفاف نمیدهد، پس چگونه میتوانند ماهی دویست و سیصد هزار تومان اجاره خانه بدهند و یا پول پیش ندارند که به صاحب خانه بدهند. زندگی همه آنها به همین شکل ابتدایی و بخور و نمیر میگردد. کارگر افغانی اگر دو ماه بیکار بماند یا مریض بشود مشکلش از اینهم خیلی بیشتر میشود.

شورا: طبق آمار رسمی یک میلیون و پانصد هزار نفر کارگر افغانی در ایران هستند از این تعداد چند درصد آنها بصورت اقامت دائم و چند درصد بصورت قاچاقی زندگی میکنند؟

نجیب: حدود ۳۰ درصد بصورت اقامت دائم و مابقی همه قاچاقی در اینجا کار و زندگی میکنند.

شورا: این سی درصد از چه مزایایی برخوردارند، آیا میتوانند بیمه شوند و از مزایایی مانند بازنشستگی و سایر امکانات اجتماعی برخوردار شوند؟

نجیب: اصلا از این مسائل برای کارگران افغانی خبری نیست. من خیلی ها را میشناسم که کارت اقامت ۲۵ ساله دارند و هیچ امتیازی هم ندارند، توی ادارات با آنها مثل یک شهروند ایرانی برخورد نمیشه، همین که اسم کارگر افغانی میاد برخوردها هم عوض میشه، مثلا کارگر افغانی که بخواد حتی حساب بانکی داشته باشد، بانک میگوید این پول شما را بصورت حساب قرض الحسنه می پذیریم و حساب پس انداز کوتاه مدت (سود بانکی به آن تعلق میگیرد) و یا جاری به هیچ وجه باز نمیشود و یا هیچ سودی به آن تعلق نمیگیرد. در واقع بانکها از این پولها استفاده

های خودشان را میکنند و در مقابل هیچ بهره یا امتیازی به آنها نمیدهند. این حداکثر امکان برای کارگر افغانی است که اقامت دائم دارد در واقع برای این سی درصد. حتی کسانی که جزو این سی درصد هستند نمی توانند چیزی به نام خودشان بکنند و باید به نام یک ایرانی باشد.

شورا: در طرح جدیدی که در حال اجراست اینور و آنور به گوش میرسد که قراره از هر نفر افغانی (جزو این سی درصد) به از هر شش ماه اقامت صد و هفتاد و پنج هزار تومان بگیرند، آیا قراره خدماتی در قبال اخذ این پول ارائه بشود؟

نجیب: خدمات که نه، این پولها را میخواهند در قبال خدماتی که شهرداریها انجام میدهند مانند بردن آشغال از در خانه ها، استفاده عمومی از اتوبوسها و هوا و این چیزا بگیرند. در واقع میخواهند عرصه را بر این سی درصد نیز تنگ کنند، برخورد جدیدشان با سی قبل خیلی فرق دارد، مسائل جدیدی که میخواهند اجرا کنند از این نظر است که میخواهند عرصه را تنگ تر کنند تا کارگر افغانی از اینجا برود.

در واقع این صدو هفتاد هزار تومان به جور مالیاته برای بردن آشغالها توسط شهرداری از دم در و یا استفاده از جاده ها و اتوبوسها و... در اصل به ابزاریه برای تنگ کردن عرصه بر افغانیها.

شورا: کارگر افغانی در ایران بطور متوسط دستمزد سالانه اش چقدر است؟

نجیب: حدود ۷ هزار تومان در روز، و آنهم فقط برای روزهایی که کار میکنند. من الان خیلی از هم شهری هایم را سراغ دارم که برای شهرداریها و فضای سبز کار میکنند، شهرداریها هم آلودگهایی را در برخی زمینهای خالی برای آنها درست کرده اند. این کارگران هر ۶ یا ۷ ماه یکبار دستمزد دریافت میکنند و دستمزدشان نیز ماهی صد و پنجاه الی صد و هشتاد هزار تومان است. آنهایی که یک شیفته کار میکنند صدو پنجاه هزار تومان و آنهایی که دو شیفته کار میکنند صدو هشتاد هزار تومان.

شورا: با این حساب میشه گفت که بخشی از کارگران افغانی در بخش دولتی کار میکنند و از هیچ مزایای قانونی هم برخوردار نیستند؟

مصیب: بله تو بخش دولتی هستند، توی فضای سبز، لایروبی کانالها و شهرداریها، اکثرشان هم حقوقشان پایین است و از هیچ مزایایی هم برخوردار نیستند.

شورا: توی بخش دولتی هم این طرح جدید را به اجرا گذاشته اند؟

نجیب: تا حالا کاری نداشته اند اما جدیدا اعلام کرده اند که باید همه آنها از کارشان اخراج شوند.

شورا: به نظر شما امروزه کشور افغانستان واقعا جایی هست که این کارگرا بتوانند بر گردند و آنجا زندگی امنی را داشته باشند؟

علی: نه خیر، اصلا کارگران افغانی اگر فضای امنی داشتند و یا حتی این زندگی ذلت بار را که در ایران دارند آنجا میداشتند به ایران نمی آمدند، هیچکس حاضر نمیشد ایران بیاید و اینهمه خطرات جانی و مالی را از مرحله ورود تا برگشت اجباری از ایران به جان بخرد. نه تنها امنیت اصلا وجود ندارد بلکه کار نیز وجود ندارد، زمستانها که اصلا کاری وجود ندارد، فصلهای دیگر هم تک و توک هست، اصلا امنیتی نیست تا کاری هم وجود داشته باشد، در کشوری که امنیت وجود نداشته باشد کاری هم وجود ندارد.

شورا: میگویند کارگران افغانی باعث بیکاری کارگران ایرانی هستند و ارز را از کشور ایران خارج میکنند نظر شما در این مورد چیست؟

علی: طبق چیزایی که من شنیده ام در ایران شش میلیون بیکار وجود دارد و نزدیک به همین تعداد ایرانی هم در کشورهای دیگر کار و زندگی میکنند، حالا باید منصفانه قضاوت کرد که آیا واقعا عامل بیکاری در ایران افغانیها هستند، تازه کارگرای افغانی در ایران همه شان در بدترین و سخت ترین کارها بدون ذره ای برخورداری از حقوق قانونی مشغول بکار هستند من در ایران ایسانسها و تحصیل کرده های زیادی را سراغ دارم که شبها در قسمت جمع آوری آشغالها در شهرداری و یا فضای سبز کار میکنند و بعضا هم مشغول مسافر کشتی هستند این چه ربطی به ما کارگران افغانی دارد که در سخت ترین و ابتدایی ترین مشاغل مشغول بکار هستیم.

کارگر افغانی هم که الان در ایران کار میکند یا توی کوره پز خانه ها، یا کندن مترو و کانالها و چاهها و لایروبی کانالهای فاضلاب شهری و ... کار میکند. او یک نیروی کار را مصرف میکند و مقداری پول میگیرد که نصف این پول را نیز در همینجا میخورد و نصف دیگرش را مثلا به افغانستان میبرد، مگر آنجا این پول را چکار میکند، آنجا نیز با این پول مایحتاجش را میخرد که نود درصدش ایرانی است، بالاخره اگر از پولی که برده ۳ هزار تومانش را آنجا خورده که آنهم جنس ایرانی است، هزار تومان کار روزانه اش را نیز دوباره میاورد ایران به راننده اتوبوس میدهد و یا به قاچاقچی ایرانی میدهد. با این حساب کارگر افغانی غیر از اینکه ثروتی را در ایران تولید کرده چه چیزی را از مرز خارج کرده است؟

شورا: فکر میکنید با این حساب چرا دولت ایران الان دارد سیاست اخراج سازی افغانیها را اجرا میکند، آیا فکر نمیکنید این سیاست یک جور مصرف داخلی برای دولت دارد که میخواهد توسط آن در مقام پاسخگویی به بیکاری میلیونی در ایران این مشکل را توجیه کرده و آنرا به گردن افغانیها بیاندازد؟

علی: اگر اینها بخواهند واقعا انسانی برخورد کنند باید عوض اینکه بگویند بلاتکلیفی و بیکاری کارگران ایرانی از وجود افغانیها است منصفانه این است که کارفرماها بیایند حقوق کارگران ایرانی را بالا ببرند و یک دستی هم بکشند بر سر و روی کارگران افغانی برای بهتر شدن اوضاع شان. چون میگویند بنی آدم اعضای یکدیگرند، پس کجاست؟ میگویند باید کار کنید و حقوق کمتر بگیرید، ساعت بیشتری کار کنید. با اینحال ما وضعیت موجود را هم مجبوریم بپذیریم و دیگر لازم نیست با چوب و چماق ما را از مرز بیاندازند بیرون. جرم ما چی هست؟ چه گناهی کرده ایم؟ زن و بچه را ول کرده ایم آمده ایم اینجا یک لقمه نان ببریم اونجا. نصفش را اینجا خرج کنیم و نصفش را ببریم و یا بفرستیم برای آنها. واقعا از نظر من زندگی همچون چیزیه، چون توی همه کشورها همچون چیزایی وجود دارد. آیا دولت ایران راضی میشود کارگر ایرانی را از ژاپن و کره و کشورهای خلیج با توهین و چوب و چماق بیرون کنند؟ پس انسانیت کجا رفته است؟ سر در سازمان ملل نوشته اند بنی آدم اعضای یکدیگرند، پس اینها فقط حرف است؟

شورا: فکر میکنید در برابر این وضعیت چه میشود کرد، شما چه توقعی از کارگران ایرانی دارید، کارگر ایرانی نیز امروزه دستمزدش را با تعویق دریافت میکند، کارگر ایرانی هم همان صد و پنجاه هزار تومان دستمزد را میگیرد و واقعا زندگی بسیار سختی را می گذراند، فکر میکنید چه چیزی پاسخگوی برون رفت از این وضعیت است، کارگران ایرانی و افغانی بایستی چه رابطه ای با هم داشته باشند تا بشود به این وضعیت ضد انسانی خاتمه داد؟

علی: هر چقدر که ما کارگران، چه ایرانی چه افغانی و چه جاهای دیگر تا زمانی که دشمن مشترک خود را نشناسیم این تضادها را بین خودمان داریم، چه ایرانی چه پاکستانی و چه جای دیگر ما یک دشمن مشترک داریم به نام

سرمایه دار و اون باعث ذلت و خواری و استثمار و بی حقوقی انسانها شده است. توقع دارم که کسانی از کارگران ایرانی که سواد دارند، مطالعه کنند، بپرسند علت بدبختی ها چیست؟ البته خوشبختانه در سالهای گذشته من میبینم که واقعا کارگران ایرانی آگاهی کسب کرده اند و این برای ما جای بسی خوشحالی است.

شورا: فکر میکنید کارگر ایرانی برخوردارش با کارگر افغانی نسبت به ده سال پیش بهتر شده، یعنی احساس همبستگی با کارگر افغانی میکنه؟

علی: خیلی بهتر شده چون ده سال پیش به چشم خودم میدم، به گوش خودم می شنیدم که وقتی دو کارگر ایرانی و افغانی در صف نانوائی بغل هم می ایستادند، یک همچون چیزایی را می شنیدیم که اگر افغانی ها نبودند الان ما صف نبودیم، اگر افغانیها نبودند کار بیشتر بود، بیکار نبودیم، حقوق بیشتری میگرفتیم و ...، جای خوشبختی بسیار است که در گذشته که صد در صد این حرفها را از کارگران ایرانی می شنیدیم الان رسیده است به ده درصد. تازه این درصد هم امروزه کسانی هستند که با کارگر افغانی سر و کار نداشته اند. الان دیگر همه کارگران ایرانی میدانند که علت بدبختی شان چیست و چکار باید بکنند، کارهای مهمی را هم دارند میکنند.

شورا: یعنی این زمره ها را که کارگر افغانی عامل بیکاری و.. است در میان کارگران ایرانی نسبت به ده سال پیش خیلی کم می شنوید؟

علی: خیلی کم شده، اتفاقا من یکی دو سال است اصلا نشنیده ام، اتفاقا به جای این بر عکس اش را شنیده ام. میگویند ما برادریم، ما جزو یک طبقه ایم، ما باید آگاه باشیم، آگاهی ما باعث میشود که ما خوشبختی مان را بدست بیاوریم.

شورا: ممنون از اینکه در این مصاحبه شرکت کردید. ما امیدواریم که بتوانیم به عنوان طبقه کارگر ایران نقش هر چند کوچکی را برای برون رفت هم طبقه ای های افغانمان از وضعیتی که برایشان پیش آمده است ایفا کنیم.

علی: به امید آروز

شورا: اگر صحبت دیگری هم دارید بفرمایید

علی: من تشکر میکنم از این مصاحبه. واقعا ما کارگران افغانی تا به حال نشده بود حرفهای خودمان را به کسی بزنیم، چرا که همیشه تحقیر میشدیم. امیدوارم که کارگران ایران بیش از اینها دشمنانشان را بشناسند و بدانند که چه چیزی باعث بیکاریشان شده است و دیگر این تبلیغات را که هر ساله علیه کارگران افغانی در ایران صورت میگیرد، قبول نکنند که عامل بیکاری کارگران افغانی هستند. ما امیدواریم که کارگران ایران بتوانند حقوق خودشان را بدست آورند، ما نیز در کنار آنان هستیم.

شورا: ما هم امیدواریم چنین بشود. ما نیز اطمینان داریم که روز بروز همبستگی طبقاتی کارگران ایرانی و افغانی بیشتر خواهد شد بطوری که طولی نخواهد کشید ما کارگران ایرانی در دفاع از هم طبقه ای های افغانمان دست به اعتراضات موثرتری خواهیم زد و اجازه نخواهیم داد کارگر افغانی در بی حقوقی مطلق در ایران زندگی کند و یا هر موقع که مسئولین دلشان خواست دست به اخراج آنان بزنند.